

ویرگی های عمل صالح

از دیدگاه قرآن و روایات
با توجه به درآمدهای حرام

(۱)

محمد وحیدی

سر شناسه: وحیدی، محمد، ۱۳۳۲ -
 عنوان و نام پدیدآور: ویژگیهای عمل صالح (از دیدگاه قرآن و روایات با توجه به درآمدهای حرام ۱) /
 محمد وحیدی
 مشخصات نشر: نسیم تحول، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری: ۲۸۰ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۹۲۰-۶-۶
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه به صورت زیر نویس.
 موضوع: حلال و حرام
 موضوع: حلال و حرام - احادیث
 موضوع: حلال و حرام - جنبه‌های قرآنی
 موضوع: عمل صالح
 رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۱ و ۳ / ۱۶۳ / BP۳
 رده بندی دیویی: ۲۹۰ / ۳۷۴
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۳۴۳۶

ویژگیهای عمل صالح (از دیدگاه قرآن و روایات با توجه به درآمدهای حرام ۱)

مؤلف: محمد وحیدی

ناشر: نسیم تحول

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۲

قطع و صفحه: وزیری / ۲۸۰ صفحه

تهران / خیابان ۱۲ فروردین / ابن بست حقیقت / پلاک ۴ / تلفن: ۶۶۴۱۴۰۴۹
 مراکز پخش / قم خیابان ارم، مقابل کوچه ۲۰، پلاک ۳۵۲
 تلفن: ۹ / ۷۷۴۴۲۹۸ فکس / ۷۷۴۱۷۹۸، تلفن اتیار / ۱۷۷ / ۲۹۱
 دفتر تهران / خیابان انقلاب، ۱۲ فروردین، ساختمان تجاری ناشران
 طبقه همکف شماره ۱۸ / ۱۶ / تلفن: ۶۶۹۷۳۸۰۹-۵-۶۶۹۵۵۴
 چاپ / شرکت چاپ قفس قم، تلفن ۷۷۳۱۳۵۴ فکس ۷۷۳۳۴۴۳
 حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۹۲۰-۶-۶ ISBN978-600-29290-6-6

فهرست مطالب

مقدمه	۱۹
-------------	----

بخش اول

درس اول

طبق دستور دین بودن	۲۴
بعضی از آثار شوم درآمدهای حرام	۲۵
الف - آثار فردی	۲۵
۱. در بعضی از موارد سبب بطلان عبادت می شود	۲۵
۲. مانع قبولی اعمال خواهد شد	۲۷
۳. موجب انفاق در کارهای حرام یا بیهوده می گردد	۲۷
۴. مسئولیت و گناه در پی دارد	۲۷
۵. گاهی خداوند زمین و ساختمان را بر او مسلط می کند	۲۸
۶. دعاهايش مستجاب نمی شود	۲۹
۷. نصیحت پذیر نخواهد بود	۲۹
۸. سبب غلبه نفس اماره و انحراف خواهد شد	۳۰
ب - آثار خانوادگی	۳۱
۱. تصرف اعضای خانواده	۳۱

۲. سبب فساد نسل می‌شود..... ۳۲
- ج - آثار اجتماعی..... ۳۳
- د - آثار اخروی (عذاب الهی را در پی خواهد داشت) ۳۴

درس دوم

- درآمدهای حرام در اسلام..... ۳۵
- توضیح درآمدهای حرام..... ۳۶
- ۱-۲ احکام غصب..... ۳۷
- اول: غصب چیست؟..... ۳۷
- دوم: بعضی از آثار شوم غصب..... ۳۷
- پرهیز اولیای دین از آلوده شدن به غصب..... ۳۸
- سوم: احکام غصب..... ۳۹
- چهارم: توضیح حرام بودن تسلط و تصرف بر مال دیگران..... ۳۹
- نمونه‌ای از غصب در اموال شخصی..... ۳۹
- احکام..... ۳۹
- غصب..... ۳۹
- نمونه‌ای از غصب در اموال دولتی..... ۴۱
- نمونه‌ای از غصب در اموال امام (علیه السلام)..... ۴۱
- نمونه‌ای از غصب در اموال فقرا..... ۴۳
- نمونه‌ای از غصب در اموال عمومی..... ۴۳
- پنجم: توضیح حرام بودن تسلط و تصرف در حقوق دیگران..... ۴۴
- نمونه‌ای از غصب حقوق دیگران..... ۴۴
۱. حق رهن..... ۴۴
۲. حق سَبَق..... ۴۴
۳. حق شریک..... ۴۴
۴. حق ترَدَد..... ۴۴
۵. حق میت..... ۴۵
۶. حق ورثه میت..... ۴۵
۷. حق طلب کارهای میت..... ۴۶
۸. حق التألیف، حق النشر و..... ۴۷
۹. حق اختصاص..... ۵۲

۱۰. حق اختراع.....	۵۲
۱۱. حق تقدّم در استخدام.....	۵۳
ششم: توضیح وجوب ردّ مال مغضوب به صاحب آن یا به ولی او (اگر نابالغ یا دیوانه است).....	۵۳
هفتم: توضیح احکام وضعی غصب.....	۵۵
ضامن بودن غصب کننده.....	۵۵
تغییر در مال غصب شده.....	۵۸

درس سوم

توضیح درآمدهای حرام.....	۵۹
۲-۲. سرقت.....	۵۹
سرقت.....	۵۹
۲-۳. قمار.....	۶۲
معنای قمار.....	۶۲
نمونه ای از قمار و شرط بندی های حرام.....	۶۲
بازی با آلات قمار بدون برد و باخت (برای سرگرمی) هم حرام است.....	۶۵
خرید و فروش و نگهداری آلات قمار نیز حرام است.....	۶۶
راه پاک شدن قمار باز از حق الناس.....	۶۶
بازی با شطرنج.....	۶۶
معیار و ملاک خارج شدن از آلت قمار.....	۶۸
روایات بازی با شطرنج.....	۷۰
مواردی که برد و باخت و شرط بندی جایز است.....	۷۳
۱. در صورتی که شخص یا مؤسسه و تشکیلاتی تعیین جایزه نماید.....	۷۳
۲. شرط بندی در مسابقاتی که در شرع مقدّس استثناء شده است (امروز لذّت، فردا خدمت).....	۷۴

درس چهارم

توضیح درآمدهای حرام.....	۷۸
۴-۲. ریش تراشی.....	۷۸
حکم تراشیدن ریش.....	۷۸
تراشیدن قسمتی از ریش.....	۷۸
اجرت تراشیدن ریش.....	۷۸

- ۷۹..... راه پاک شدن کسانی که از راه تراشیدن ریش درآمد کسب کرده‌اند
- ۸۰..... راه پاک شدن کسانی که بقیه پول‌شان را از ریش تراش گرفته‌اند
- ۸۰-۵..... رشوه
- ۸۰..... مذمت شدید از رشوه
- ۸۱..... احکام رشوه
- ۸۳..... آنچه به مأموران خرید داده می‌شود "وظیفه‌ی مأموران خرید"
- ۸۴..... آنچه فروشندگان به مأموران خرید می‌پردازند "وظیفه فروشندگان"

درس پنجم

- ۸۷..... توضیح درآمدهای حرام
- ۸۷-۲-۶..... سحر و جادو
- ۸۷..... معنای سحر و جادو
- ۸۷..... بعضی از آثار سحر
- ۸۸..... آنچه نسبت به سحر حرام شده است
- ۸۸-۱..... یاد گرفتن سحر حرام است مگر برای دفع سحر باشد
- ۸۸-۲..... تعلیم سحر به دیگران حرام است مگر برای دفع سحر باشد
- ۸۸-۳..... انجام عمل سحر حرام است مگر برای دفع سحر باشد
- ۸۹..... آنچه در حرمت ملحق به سحر شده است
- ۸۹-۱..... شعبده
- ۹۰-۲..... هیپنوتیزم
- ۹۱-۳..... کهنات
- ۹۲-۴..... قیافه شناسی
- ۹۲-۵..... تنجیم
- ۹۲-۶..... احضار ارواح
- ۹۳-۷..... به خدمت گرفتن فرشتگان
- ۹۳-۸..... احضار جن

درس ششم

- ۹۵..... توضیح درآمدهای حرام
- ۹۵-۲-۷..... غنا و موسیقی
- ۹۵..... غنا و موسیقی چیست؟
- ۹۵..... غنای حرام کدام است؟

انواع غنا.....	۹۶
موسیقی حرام کدام است؟.....	۹۶
احکامی که در ارتباط با غنا و موسیقی حرام مطرح است.....	۹۷
بعضی از آثار شوم غنا و موسیقی های حرام.....	۹۷
۱. غنا و موسیقی حرام زمینه ساز فساد اخلاقی در فرد، خانواده و جامعه می گردد.....	۹۷
۲. غنا و موسیقی حرام صداقت را از انسان می گیرد.....	۹۸
۳. غنا و موسیقی حرام بر اعصاب و روان آثار زیان بار دارد.....	۹۸
۴. غنا و موسیقی سبب قساوت قلب می شود و نصیحت کسی در انسان اثر نمی کند.....	۱۰۰
۵. غنا و موسیقی سبب کم رنگ شدن حساسیت های دینی و غیرت دینی در فرد، خانواده و جامعه می گردد.....	۱۰۰
۶. غنا و موسیقی سبب می شود که فرد، خانواده و جامعه گرفتاری کی از مضرت ترین بیماری ها به نام غفلت شود.....	۱۰۰
۷. غنا و موسیقی حرام انسان را از چشمه لطف حق می اندازد و مغضوب پروردگار قرار می دهد.....	۱۰۱
۸. زیاد بهره گیری از غنا و موسیقی حرام انسان را فقیر و زمین گیر می کند.....	۱۰۱
بهره گیری از غنا و موسیقی مشکوک از نظر آثار وضعی.....	۱۰۴
مواردی که گوش دادن و بهره گیری از غنا (خوانندگی) جایز است.....	۱۰۴
مواردی که بهره گیری و استماع موسیقی جایز است.....	۱۰۵
۱. بهره گیری از موسیقی های حلال به فتوای کسانی که برای موسیقی نوع حلال و حرام قائل اند.....	۱۰۵
۲. بهره گیری برای درمان.....	۱۰۶

درس هفتم

توضیح درآمدهای حرام.....	۱۰۷
۲- ۸. ساختن مجسمه.....	۱۰۷
عکاسی.....	۱۰۷
نقاشی.....	۱۰۷
ساختن مجسمه ی چیزهایی که روح ندارند.....	۱۰۷
ساختن مجسمه ی کامل چیزهایی که روح دارند.....	۱۰۷

- ۱۰۸..... ساختن مجسمه‌های نیم تنه و ناقص
- ۱۰۸..... ساختن مجسمه‌های اسباب بازی
- ۱۰۹..... نقش‌های برجسته انسان و حیوان روی اشیا
- ۱۱۰..... آموزش مجسمه‌سازی
- ۱۱۰..... اجرت ساختن مجسمه و آموزش آن
- ۱۱۱..... خرید و فروش مجسمه
- ۱۱۲..... نگهداری مجسمه
- ۱۱۳..... چرا ساختن مجسمه حرام است؟
- ۱۱۳..... مواردی که ساختن مجسمه به فتوای بعضی از فقها حرام نیست
- ۱۱۷..... ۲-۹. ساختن زین‌های طلا برای مردان
- ۱۱۷..... ۲-۱۰. درآمد از طریق شغل‌های حرام

درس هشتم

- ۱۲۱..... توضیح درآمدهای حرام
- ۱۲۱..... ۳. درآمد از راه معاملات حرام
- ۱۲۱..... ۳-۱. فروش چیزهایی که خرید و فروش آن در شرع حرام است
- ۱۲۱..... اعیان نجسه
- ۱۲۲..... مواردی که خرید و فروش اشیای نجس جایز است:
- ۱۲۲..... ۱. خون
- ۱۲۲..... ۲. سگ شکاری و سگ گله و زراعت و باغ
- ۱۲۳..... ۳. اشیای متنجس
- ۱۲۳..... ۴. اعیان نجسه‌ای که منفعت حلال از آن برده شود
- ۱۲۳..... ۵. پول به قصد رفع ید (دست برداشتن) از حق اختصاص گرفته شود
- ۱۲۴..... حکم فروش اعضای بدن انسان
- ۱۲۶..... چیزهایی که خوردن آن حرام است
- ۱۲۸..... فروش چیزهایی که خوردن آنها حرام است برای منفعت حلال دیگر جایز است

درس نهم

- ۱۲۹..... توضیح درآمدهای حرام
- ۱۲۹..... فروش چیزهایی که خرید و فروش آن در شرع حرام است
- ۱۲۹..... ۳. مبادله‌ی جنس یا پول غش‌دار
- ۱۲۹..... معنای غش

بعضی از روایاتی که در مذمت غش وارد شده است	۱۲۹
۱. غش زنده، یکی از ارکان باطن دین را که صداقت است دارا نیست	۱۲۹
۲. غش زدن نشانه پستی انسان است	۱۳۰
۳. غش زنده بدترین انسان هاست	۱۳۰
بعضی از آثار سوء غش	۱۳۰
۱. غش نفرین و ناسزای دیگران را به دنبال دارد	۱۳۰
۲. غش سبب بی برکت شدن مال و بد شدن وضعیت معیشت خواهد شد	۱۳۰
۳. غش سبب دوری از رحمت خداوند می شود	۱۳۱
۴. غش سبب بیراری هستن اولیای دین از غش زنده می شود	۱۳۱
۵. غش زنده در قیامت با یهودی ها محشور می شود	۱۳۱
انواع غش	۱۳۲
احکام غش	۱۳۳

درس دهم

توضیح درآمدهای حرام	۱۳۵
۲-۳. فروش یا اجاره چیزهایی که در راه حرام استفاده می شوند	۱۳۵
۱. فروش آلات قمار	۱۳۵
۲. فروش آلات لهور	۱۳۵
۳. فروش خمیر ریش	۱۳۷
۴. فروش طلا برای مردان	۱۳۷
۳-۳. فروش، اجاره یا تعمیر چیزهایی که در جهت حلال و حرام مصرف دارد ولی مقصود در معامله، جهت حرام آن است	۱۳۸
۱. فروش اسلحه به دشمن دین یا راهزن ها	۱۳۸
۲. رادیو، تلویزیون، ماهواره و...	۱۳۸
۳. ساخت، فروش، اجاره یا تعمیر چیزی برای استفاده حرام	۱۴۰
۴-۳. خرید و فروش چیزهایی که منفعت حلال عقلایی ندارد	۱۴۳
۵-۳. فروش چیزهایی که سبب اذیت و آزار مسلمانان می شود	۱۴۴

درس یازدهم

توضیح درآمدهای حرام	۱۴۶
۶-۳. درآمد از راه فروش یا اجاره چیزهایی که سبب فساد و انحراف در جامعه می شوند	۱۴۶

۱. نوشته‌های گمراه‌کننده ۱۴۶
۲. فروش عکس، نوار، فیلم و سی‌دی‌های مبتذل ۱۴۷
۳. مواد مخدر ۱۵۱
۴. آنچه به اقتصاد جامعه لطمه وارد می‌کند ۱۵۳

درس دوازدهم

۱۵۶. توضیح درآمدهای حرام ۱۵۶
- ۳-۷. درآمد از راه فروش و به کاراندازی چیزهایی که فرهنگ بیگانه را ترویج می‌دهد ۱۵۶
- درآمدهای حرام در اسلام ۱۵۷
۴. درآمد از راه احتکار ۱۵۷
- الف) معنای احتکار ۱۵۷
- ب) در چه اجناسی احتکار صادق است؟ ۱۵۸
- ج) احکام احتکار ۱۵۸
- د) بعضی از آثارشوم احتکار ۱۵۹
- درآمدهای حرام در اسلام ۱۶۰
۵. درآمد از راه کالاهای قاچاق و آنچه منع قانونی دارد ۱۶۰

درس سیزدهم

۱۶۲. توضیح درآمدهای حرام ۱۶۲
۶. درآمد از راه ربا ۱۶۲
- معنای ربا ۱۶۲
- خطر عظیم آلوده شدن به ربا ۱۶۲
- چرا بر حرمت ربا و پرهیز از آن این همه تأکید شده است؟ ۱۶۳
۱. ربا مال بادآورده و اکل مال به باطل است ۱۶۳
۲. ربا بازدارنده مردم از تلاش‌های اقتصادی است ۱۶۴
۳. ربا سبب فساد در جامعه می‌شود ۱۶۴
۴. ربا مانع کمک به دیگران و انجام کار خیر می‌شود ۱۶۵
- بعضی از آثار سوء آلوده شدن به ربا ۱۶۵
- آثار فردی ۱۶۵
۱. آلوده شدن به کثیف‌ترین گناهان ۱۶۵
۲. قبول نشدن هیچ کدام از اعمال صالح ۱۶۵

۱۶۶	۳. مورد لعن خداوند و ملائکه قرار گرفتن.....
۱۶۶	۴. آب شدن دین او.....
۱۶۷	۵. جنگ با خداوند و رسولش.....
۱۶۷	۶. (محشور شدن در قیامت به صورت خاص).....
۱۶۷	۷. عذاب دردناک در جهنم.....
۱۶۸	اثار اجتماعی آلوده شدن به ربا.....
۱۶۸	۱. کم رنگ شدن روحیه پرداخت قرض الحسنه در جامعه.....
۱۷۰	۲. محروم شدن از الطاف الهی.....
۱۷۱	۳. نازل شدن عذاب اجتماعی.....
۱۷۱	چرا انسان به گناه ربا آلوده می شود؟.....
۱۷۴	کسانی که در گناه ربا شریک اند.....

درس چهاردهم

۱۷۷	توضیح درآمدهای حرام.....
۱۷۷	انواع ربا.....
۱۷۷	ربای معامله ای.....
۱۷۷	ربای قرضی.....
۱۷۸	ربای حکمی.....
۱۷۸	توضیح ربای معاوضه ای.....
۱۷۸	شروط ربای معاوضه ای.....
۱۷۸	شرط (۱):.....
۱۷۹	شرط (۲):.....
۱۷۹	چیزهایی که در حکم یک جنس هستند.....
۱۸۱	چیزهایی که در حکم یک جنس نیستند.....
۱۸۲	چیزهایی که گاهی از یک جنس و گاهی دو جنس محسوب می شوند.....
۱۸۲	مواردی که در معامله جنس به جنس زیادی در یک طرف اشکال ندارد.....
۱۸۲	۱. در صورتی که از یک جنس نباشند.....
۱۸۲	۲. اضافه کردن چیز دیگری به طرف کمتر.....
۱۸۳	۳. دو معامله واقع ساختن.....
۱۸۵	آیا ربای معاوضه ای مخصوص بیع است؟.....

درس پانزدهم

۱۸۶	توضیح ربای قرضی
۱۸۶	اهمیت ربای قرضی
۱۸۶	معنای ربای قرضی
۱۸۶	شرایطی که به نفع قرض‌گیرنده است
۱۸۷	شرایطی که قرض را دچار با نمی‌کند
۱۹۲	شرایطی که قرض را دچار با می‌کند
۱۹۲	شرایط مورد اتفاق فقها در ربای قرضی

درس شانزدهم

۲۰۱	شرایط زیاده مورد اختلاف در ربای قرضی
۲۰۲	الف) گرفتن کارمرد به مقدار مخارج وام جایز است
۲۰۳	ب) گرفتن کارمرد جایز نیست
۲۰۵	ج) تفصیل داده‌اند
۲۰۷	ربای حکمی

درس هفدهم

۲۱۱	چند بحث پایانی درباره ربا
۲۱۱	اول: آیا گرفتن دیرکرد ربا نیست؟
۲۱۴	راه‌های شرعی کردن دیرکرد
۲۱۷	دوم: آیا خسارت‌های تأخیر پرداخت دین یا مخارج وصول آن را می‌توان از مدیون مطالبه کرد؟
۲۱۸	راه‌های شرعی گرفتن خسارت‌های تأخیر دین
۲۱۹	سوم: با توجه به کاهش ارزش پول آیا می‌توان درصد آن را محاسبه کرد؟
۲۲۱	چهارم: خرید و فروش چک
۲۲۱	۱. فروش چک‌های صوری و دوستانه
۲۲۱	۲. فروش چک خود
۲۲۲	۳. فروش چک به صاحب چک
۲۲۲	۴. فروش چک تضمینی به فرد ثالث

درس هجدهم

۲۲۸	چند بحث پایانی درباره ربا
۲۲۸	پنجم: مواردی که زیاده گرفتن جایز است
۲۳۳	ششم: راه تطهیر رباخوار

بخش دوم

- الف (چند قاعده کلی برای تشخیص وظیفه فعلی ۲۳۷
- ب (چند نمونه از عمل به وظیفه فعلی در مسائل اقتصادی ۲۳۸
۱. تأخیر نماز اول وقت برای پرداخت بدهی ۲۳۸
۲. شکستن نماز برای پرداخت بدهی ۲۳۸
۳. دادن امانات و اموال دیگران یا وصیت محکم نمودن ۲۳۸
۴. فسخ معامله غیر مشروع ۲۴۰
- پرداخت بدهی، سپس حج گزاردن ۲۴۱

بخش سوم

- رعایت مسائل اخلاقی ۲۴۵
- انفاق حسن و نیکو ۲۴۵
۱. از مال حلال باشد ۲۴۵
۲. از مال معیوب نباشد ۲۴۶
۳. با رضایت قلبی باشد ۲۴۶
۴. قبل از درخواست، انفاق کند ۲۴۶
۵. مالی را که بیشتر دوست دارد انفاق کند ۲۴۶
۶. زمانی که به زنده بودن امید دارد انفاق کند ۲۴۷
۷. پنهانی بدهد و تا آخر هم کتمان کند ۲۴۷
۸. در انفاق توجه به اولویت‌ها داشته باشد ۲۴۷
- سلسله مراتب در نفقه ۲۴۸
۹. بدون منت باشد ۲۴۹
۱۰. از حد اعتدال خارج نشود ۲۴۹
۱۱. در انفاق باید شأنیت افراد در نظر گرفته شود ۲۴۹
۱۲. در نوع دادن انفاق، عزت نفس و شخصیت آنان رعایت بشود ۲۵۰
۱۳. هدفش کوبیدن دیگری و برتری خواهی نباشد ۲۵۱
۱۴. راه را بر انفاق دیگران نبندد ۲۵۲
۱۵. رعایت سلسله مراتب بشود (حفظ حرمت بزرگ‌ترها) ۲۵۳
۱۶. حفظ روحیه آقایی خود را بنماید ۲۵۳

بخش چهارم

۲۵۷.....	پذیرش و اطاعت رهبر حق و تبعی از مخالفان او.....
۲۵۷.....	الف) جامعه به رهبر نیاز دارد.....
۲۵۷.....	سرپرستی در نظام خانواده.....
۲۵۹.....	مدیر سفر.....
۲۶۰.....	ب) نقش رهبر خوب در جامعه.....
۲۶۰.....	ج) رهبری دینی در جامعه.....
۲۶۵.....	اول: صیحه.....
۲۶۷.....	دوم: نفخ.....

بخش پنجم

۲۷۳.....	اخلاص.....
۲۷۳.....	معنای اخلاص.....
۲۷۴.....	اهمیت اخلاص.....
۲۷۴.....	نشانه‌های اخلاص.....
۲۷۴.....	۱. مخلص از کسی جز خداوند انتظار قد و شناسی و تشکر ندارد.....
۲۷۵.....	شان نزول: (سندی بزرگ بر فضیلت اهل بیت پیامبر ﷺ).....
۲۷۸.....	۲. مخلص آشکار و پنهان برایش مساوی است.....
۲۷۸.....	۳. مخلص خسته و دل‌سرد نمی‌شود.....
۲۷۹.....	۴. مخلص پشیمان نمی‌شود.....
۲۷۹.....	۵. مخلص دوست ندارد دیگران از کارش مطلع شوند.....
۲۸۰.....	۶. مخلص در کارها خودش مطرح نیست.....
۲۸۰.....	۷. مخلص با همکاران خود همکاری می‌کند.....
۲۸۰.....	۸. مخلص مواظب است که دیگران در کنارش تحقیر نشوند.....
۲۸۰.....	۹. مخلص سعی می‌کند کارهای زمین مانده را انجام دهد.....
۲۸۳.....	منابع.....

مقدمه

هر ایمانی نوعی عمل را ایجاد می‌کند و عمل انسان را ایمان و باورهای او شکل می‌دهد. یک فرد وقتی موحد و خداشناس شد، خود خداشناسی، برای انسان برنامه تعیین می‌کند. به قول امروزی‌ها جهان بینی برای انسان ایدئولوژی می‌سازد؛ بنابراین برنامه عملی انسان باید طبق نگرش او به جهان تنظیم شود.

وَكَاثِنٍ مِّن قَرَبَةٍ عَنَّتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَمَا سَبَّنَهَا حِسَابًا شَدِيدًا
وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٨﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عِقَبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾ أَعَدَّ
اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَدْ أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ
ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ ءَايَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّخُرَاجِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَن يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿١١﴾

ترجمه:

۸. و چه بسیار شهرها و آبادی‌ها که اهل آن از فرمان خدا و رسولانش سرپیچی کردند و ما حساب آنها را به شدت رسیدیم و به مجازات کم نظیری گرفتار ساختیم.

۹. آنها و بال کار خود را چشیدند و عاقبت کارشان خسران بود.

۱۰. خداوند عذاب شدیدی برای آنها فراهم ساخته، پس از [مخالفت فرمان] خدا پرهیزید ای صاحبان خردی که ایمان آورده‌اید، [زیرا] خداوند چیزی که مایه تذکر است بر شما نازل کرده است.

۱۱. رسولی به سوی شما فرستاده که آیات روشن الهی را بر شما تلاوت می‌کند، تا آنها را که ایمان آورده و عمل صالح انجام داده‌اند از تاریکی‌ها به نور هدایت کند و هر کس به خدا ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد او را در باغ‌هایی از بهشت وارد سازد که از زیر [درختانش] نهرها جاری است، جاودانه در آن می‌مانند و خداوند روزی نیکویی برای او قرار داده است.

«وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ» آن کسی که بینش او بینش توحیدی باشد «وَيَعْمَلْ صَالِحاً» و بر اساس بینش توحیدی عمل کند، عملش شایسته بینش او باشد، بشارت قرآن برای چنین فردی این است که او را به بهشت‌هایی وارد می‌کند که در زیر آن نهرها جاری است. «خَالِدِينَ فِيهَا أَبَداً» و [چنین افرادی] جاویدان و برای همیشه در سعادت باقی خواهند ماند.

قرآن کریم تنها روی عمل تکیه نمی‌کند بلکه روی ایمان و عمل صالح هر دو تأکید دارد و در آیات فراوانی می‌فرماید: «الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ؛ آنان که ایمان دارند و عمل‌شان صالح است».

در این نوشتار به فضل خداوند برآنیم که «ویژگی‌های عمل صالح» را از دیدگاه قرآن و روایات تبیین کنیم که عبارت‌اند از:

۱. طبق دستور دین باشد؛

۲. طبق وظیفه فعلی باشد؛

۳. با رعایت مسائل اخلاقی همراه باشد (ضد اخلاق در آن نباشد)؛

۴. با پذیرش رهبر حق و اطاعت از او و تیزی جستن از مخالفان او همراه باشد؛

۵. انگیزه از انجام آن فقط تقرب به خداوند متعال باشد (اخلاص).

شایان ذکر است، نظریه اهمیت ایمان و عمل صالح و لزوم طرح احکامی که دانستن آنها برای همه به ویژه اعضای سخت کوش شوراهای حل اختلاف که خالصانه در عرصه کار و خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلامی تلاش می کنند، از اینجانب دعوت شد تا مباحثی چند در این زمینه را به صورت حضوری، خدمت اعضای محترم شوراهای حل اختلاف مشهد مقدس تدریس نمایم، کتاب حاضر تکلمه ای است بر مباحث مطرح شده در این جلسات، که امید است مفید و مؤثر واقع شود.

از آنجا که هیچ کار انسان خالی از عیب نیست، یادآوری و تذکرات مؤمنانه طلاب محترم و فضیلتی گرامی را ارج می نهیم و از ارواح تابناک معصومین علیهم السلام مدد می خواهیم که در این راه عظیم ما را یاری کنند تا از خطرات و لغزش ها در فهم معارف الهی و نشر آن در امان باشیم.

إن شاء الله
مشهد مقدس
محمد وحیدی